

Sygn. akt III AUa 795/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun (spr.)

Sędziowie: SSA Ireneusz Lejczak

SSA Barbara Staśkiewicz

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. R.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) we W.

o ustalenie ubezpieczenia społecznego rolników

na skutek apelacji J. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 stycznia 2017 r. sygn. akt VII U 1478/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w części dotyczącej decyzji z 29 lipca 2016 roku w ten sposób, że ustala, iż wnioskodawca J. R. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego w okresie od 1 maja 1991 roku do 28 lutego 1994 roku;

II. oddala dalej idącą apelację.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Świdnicy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 24 stycznia 2017 r. oddalił odwołania wnioskodawcy J. R. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) we W. z dnia 29.07.2016 r. w przedmiocie ustania ubezpieczenia społecznego rolników i decyzji z dnia 10.08.2016 r. dotyczącej odmowy przyznania emerytury rolniczej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. R. ur.(...), a od 08.07.1966 r. pracował w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości G., które odziedziczył wraz z matką po zmarłym ojcu.

Od dnia 01.09.2013 r. wnioskodawca pobiera emeryturę pomostową z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 2190,58 zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych do ustalenia wysokości emerytury nie zaliczył okresów pracy w gospodarstwie rolnym i nie uwzględnił zwiększenia z tytułu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Wnioskiem z dnia 03.04.2014 r. wnioskodawca wystąpił o przyznanie prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19, ust. 2 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r., poz. 277 t.j.) W kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia wykazał, że od 1965 r. do 1997 r. pracował we własnym gospodarstwie rolnym, nie informując o posiadaniu okresów innego niż rolnicze ubezpieczenia. Prawo do świadczenia przyznano mu od 1.04.2015 r., wobec uznania okresów pracy w gospodarstwie rolnym i podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu.

W dniu 24.05.2016 r. wnioskodawca złożył o ustalenie prawa do emerytury.

W ramach prowadzonego z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych postępowania wyjaśniającego strona pozwana uzyskała informację o przebytych przez wnioskodawcy okresach zatrudnienia, które pokrywały się z okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresem pracy w charakterze domownika w gospodarstwie rolnym matki.

Wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w zakładzie (...) w G. u Pana W. D. w okresach: od 02.05.1985 r. do 30.04.1988 r. (jako uczeń), od 01.05.1988 r. do 30.04.1991 r. (jako pracownik 1/4 etatu). W trakcie zatrudnienia wystąpiły okresy urlopu bezpłatnego w okresach: od 01.08.1985 r. do 31.08.1985 r., od 01.08.1986 r. do 31.08.1986 r., od 01.08.1988 r. do 31.08.1988 r., od 01.07.1989 r. do 31.08.1989 r. ,od 01.07.1990 r. do 31.08.1990 r.

Wnioskodawca składając podanie do Zakładu (...) w swoim życiorysie napisał, że w roku 1984 rozpoczął pracę w prywatnym zakładzie racy (...) na stanowisku pracownika warsztatu i pracował tam do lutego 1994 r., a od 1995 r. prowadzi z mamą i żoną gospodarstwo rolne.

Zaskarżoną decyzją z dnia 29.07.2016 r. wnioskodawca został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników w okresie zamkniętym: od 01.01.1991 r. do 28.02.1994 r.

Na podstawie zweryfikowanego zaświadczenia o okresach podlegania ubezpieczeniu oraz po ponownym rozpatrzeniu wniosku o uwzględnienie do stażu pracy okresu pracy w charakterze domownika dokonano korekty okresów przyjętych do ustalenia prawa do emerytury rolniczej, która przyznana została decyzją z dnia 28.05.2014 r. Strona pozwana do wymaganego okresu ubezpieczenia przyjęła okresy:

- od dnia 31.12.1966 r. do dnia 02.09.1967 r.,
- od dnia 19.11.1972 r. do dnia 21.11.1972 r.,
- od dnia 01.07.1977 r. do dnia 31.12.1988 r. i
- od dnia 01.01.1994r. do dnia 31.12.1997 r., łącznie 16 lat 2 miesięcy i 6 dni ubezpieczenia.

Zaskarżoną decyzją z dnia 10.08.2016 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, z uwagi na niespełnienie drugiego warunku koniecznego do przyznanie prawa do emerytury rolniczej tj. wymaganego 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Przy tak poczynionych ustaleniach Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie podlegają uwzględnieniu.

Sąd Okręgowy wskazał na regulację art. 7 ust. 1 i 16 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w świetle której warunkiem wyłączającym rolnika z ubezpieczenia społecznego, jest podleganie innemu rodzajowi ubezpieczeń społecznych. społecznych.

Sąd Okręgowy wskazał, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu "wyprzedza" ubezpieczenie rolnicze.

Strona pozwana rozpoznając sporny wniosek o emeryturę dopiero w wyniku wyjaśnień z ZUS-sem uzyskała informacje o okresach pracowniczego ubezpieczenia wnioskodawcy: w zakładzie (...) w G. u W. D. w okresach: od 02.05.1985 r. do 30.04.1988 r. (jako uczeń), od 01.05.1988 r. do 30.04.1991 r. (jako pracownik 1/4 etatu). W trakcie zatrudnienia wystąpiły okresy urlopu bezpłatnego w okresach: od 01.08.1985 r. do 31.08.1985 r., od 01.08.1986 r. do 31.08.1986 r., od 01.08.1988 r. do 31.08.1988 r., od 01.07.1989 r. do 31.08.1989 r., od 01.07.1990 r. do 31.08.1990 r. Powyższe potwierdziła treść świadectwa pracy wystawionego przez zakład pracy (...)w G. oraz z życiorysie, który wnioskodawca złożył wraz z podaniem przyjęcie do pracy w Zakładzie (...) w którym wskazał, on, że w roku 1984 rozpoczął pracę w prywatnym zakładzie racy (...) na stanowisku pracownika warsztatu i pracował tam do lutego 1994 r., a od 1995 r. prowadzi z mamą i żoną gospodarstwo rolne.

Sąd pierwszej instancji uznał, że skoro wnioskodawca w okresie od 01.05.1985 r. do 28.02.1994 r. był zatrudniony nie spełnił warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, zasadnie strona pozwana w decyzji z dnia 29.07.2016 r. stwierdziła ustanie ubezpieczenia społecznego rolników i od dnia 01.01.1991 r. (tj. od dnia wejścia ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w życie) do dnia 28.02.1994 r.

Niezasadne okazało się także odwołanie od decyzji z dnia 10.08.2016 r.

Warunki nabycia prawa do emerytury rolniczej ze względu na wiek reguluje przepis art. 19, ust. 1 i ust. 1b pkt. 12 oraz art. 20 powołanej ustawy.

Wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie od 01.07.1950 r. do dnia 30.09.1950 r. wynosi co najmniej 65 lat i 11 miesięcy.

Do okresów ubezpieczenia wymaganych do przyznania prawa do emerytury nie zalicza się jednak okresów od których zależy prawo do emerytury lub renty zgodnie z przepisami emerytalnymi w stosunku do osób urodzonych po dniu 31.12.1948 r.

Przy ustaleniu okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu, tutejszy organ rentowy przyjął okresy pracy w gospodarstwie rolnym od 31.12.1966 r. do 02.09.1967 r. i od 19.11.1972 r. do 21.11.1972 r. oraz podlegania przez Pana ubezpieczeniu społecznemu rolników od 01.07.1977 r. do 31.12.1988 r. i od 01.01.1994 r. do 31.12.1997 r. co łącznie daje: 16 lat, 2 m-ce oraz 06 dni.

Strona pozwana nie uwzględniła wnioskodawcy jako okresów pracy w gospodarstwie rolnym - okresu od 01.01.1989 r. do 31.12.1993 r., z uwagi na podleganie przez wnioskodawcę w tym okresie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia.

Ponieważ wnioskodawca nie spełnił drugiego warunku koniecznego do przyznania prawa do emerytury rolniczej tj. wymaganego 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, wniosek z dnia 24.05.2016 r. jego wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury podlegał oddaleniu.

Mając powyższe na względzie Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania wnioskodawcy.

Apelację od powyższego wyroku w całości złożył wnioskodawca zarzucając naruszenie prawa materialnego, a to art. 20 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. tj. 2017/2336), poprzez niewłaściwe zaliczenie okresów ubezpieczenia w KRUS I ZUS i tym samym naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez błędne ustalenia w tym zakresie. Skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury,

ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Skarżący wskazuje, że już od 8.07.1966 r. pracował w gospodarstwie rolnym matki, a nie jak to uznał błędnie sąd od 31.12.1966 r. Nadto w okresie od 1.05.1991 r. do 28.02.1994 r. nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego w ZUS, a tym czasie były opłacane składki na ubezpieczenie rolnicze.

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił w toku postępowania apelacyjnego.

Z korespondencji pracodawcy wnioskodawcy W. D. z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych jednoznacznie wynika, że z uwagi na małe zainteresowanie świadczonymi usługami i brakiem klientów nastąpiła zmiana zatrudnienia pracownika, którym był wnioskodawca, od 1.05.1991 r. świadczył on pracę na podstawie umowy zlecenia w Zakładzie (...) w G. u W. D., bez obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

(dowód; dokumentacja dotycząca zatrudnienia wnioskodawcy K – 69- 84 akt sprawy).

Od 1.05.1991 r. wnioskodawca nie był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z ZUS.

Dowód: akta ZUS i KRUS wnioskodawcy.

Przerwy w zatrudnieniu pracowniczym obejmowały okresy pod od 1.07.1989r, - 31.08.1989 r. i od 1.07.1990 r. do 31.08.1990 r., w sumie 3 lata. Strona pozwana uznała jako okres pracy w gospodarstwie rolnym matki okres od 31.12.1966 r. do 8.07.1968 r. , Dowód: akta emerytalne KRUS wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja wnioskodawcy podlega uwzględnieniu tylko w nieznacznym zakresie.

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 lipca 2016r. strona pozwana wyłączyła w wnioskodawcę z rolniczego ubezpieczenia społecznego od 1.01. 1991 r. do 28.02.1994 r., bowiem organ rentowy powziął na podstawie świadectwa pracy, uzyskanego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział W W., ze wnioskodawca w okresie od 1.05.1985 r. do 28.02.1994 r. był zatrudniony w Zakładzie (...) w G. u W. D..

Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 16 ust. 3 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. tj. 2017/2336), warunkiem objęcia z mocy ustawy przedmiotowym ubezpieczeniem społecznym chorobowym, wypadkowym, macierzyńskim i emerytalno –rentowym jest posiadanie gospodarstwa rolnego o areale co najmniej 1 ha przeliczeniowego w przypadku rolnika i niepodleganie innemu rodzajowi ubezpieczeń społecznych. W świetle powyższego tytuły podlegania ubezpieczeniom społecznym według przepisów ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. tj. 2017/1778) wyprzedzają rolnicze tytuły podlegania ubezpieczeniom społecznym i dotyczy to m.in. pracowniczego zatrudnienia. Wprawdzie z zapisu w powołanym świadectwie pracy jednoznacznie wynika, że wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu pracowniczym, jednak z zebranego materiału dowodowego, w tym przedłożonej w toku procesu dokumentacji od ówczesnego pracodawcy, i korespondencji W. D. z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych jednoznacznie wynika, że z uwagi na małe zainteresowanie świadczonymi usługami i brakiem klientów nastąpiła zmiana zatrudnienia pracownika, którym był wnioskodawca, od 1.05.1991 r. świadczył on pracę na podstawie umowy zlecenia, bez obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. – K- 75 akt sprawy. Powyższe koresponduje z twierdzeniami wnioskodawcy, jak i dokumentacją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. , ze wnioskodawca nie został od daty 1.05.1991 r. zgłoszony do ubezpieczenia społecznego.

Wskazać należy, iż w spornym okresie, tj. od maja 1991 - lutego 1994 r. zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu osób świadczących pracę na podstawie umowy zlecenia regulowały przepisy ustawy z dnia 19.12.1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących prace na podstawie umowy agencyjnej i umowy zlecenia (Dz. U. tj. 1995/333 ze zm.). Zgodnie z art. 1 ust. 1 powołanej ostatnio ustawy w brzmieniu obowiązującym w okresie od 29.11.1991 r. do 22.02.1995 r., a więc i w spornym okresie, umowa zlecenia stanowiła tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego , ale tylko wówczas kiedy była zawarta z jednostką gospodarki uspołecznionej.

Wnioskodawca natomiast wykonywał pracę na podstawie umowy zlecenia na rzecz pracodawcy będącego osobą fizyczną. Z tego względu nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu w okresie, jak wskazał pracodawca od 1.05.1991 r.

Złożona dokumentacja w pełni koresponduje w zakresie zawartych w niej pism z owa regulacja prawna i w ocenie Sądu Apelacyjnego, jest w pełni wiarygodna.

Z tych motywów w okresie od 1.05.1991 r. do 28.02.1994 r., nie było podstaw do wyłączenia wnioskodawcy z rolniczego ubezpieczenia społecznego, skoro nie podlegał innemu ubezpieczeniu społecznemu. Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 kpc.

W okresie od 1.01.1991 r. do 30.04.1994 r. wnioskodawca pozostawał w pracowniczym zatrudnieniu, z tego względu nie było podstaw z wyżej przedstawionych względów do objęcia go rolniczym ubezpieczeniem społecznym, a apelacja w tym zakresie podlega oddaleniu jako niezasadna na podstawie art. 385 kpc.

W zakresie drugiej zaskarżonej decyzji w przedmiocie prawa do emerytury rolniczej, apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Wnioskodawca zdaje się w ogóle nie zauważać, że skradając wniosek o emeryturę z art. 19 ust. 2 w/w ustawy z dnia 19.12.1975 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, we wniosku z dnia 7.04.2014 r. nie podał pełnych danych, zatajając fakt dotyczący okresów i tytułów skutkujących podleganiu ubezpieczeniu społecznemu w ZUS wnioskodawca wskazał, że od 1965 r. do 1997 r. podlegał wyłącznie rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu. W tych okolicznościach organ rentowy przyznał mu emeryturę, uznając co najmniej 30-letni okres rolniczego ubezpieczenia.

Zaskarżona decyzja z dnia 10.08.2016 r. w przedmiocie odmowy prawa do emerytury, dotyczyła nabycia rodzajowo nowej emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, zgodnie z art. 19 ust. 1 powołanej ustawy. W tym zakresie organ rentowy miał wszelkie podstawy do ponownej oceny wszystkich przesłanek warunkujących nabycie spornego prawa. Postępowanie wyjaśniające z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wykazało, że wnioskodawca pobierał emeryturę pomostową, do której prawo utracił z dniem 8.06.2016 r. – K – 62 akt KRUS. Strona pozwana po odliczeniu okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, ustalił okres ubezpieczenia rolniczego w wymiarze 16 lat 2 m-ce i 6 dni zamiast wymaganych 25 lat. Doliczenie okresu od 1.05.1991 - 28.02.1994 r. oraz przerw w zatrudnieniu pracowniczym od 1.07.1989 r., - 31.08.1989 r. i od 1.07.1990 r. do 31.08.1990 r., w sumie 3 lata, bowiem okres od 1.01.1994 r. do 28.02.1994 r. uznano, jako okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, nie daje wymaganego 25-letniego stażu ubezpieczenia rolniczego. Nawet uznanie okresu pracy w gospodarstwie rolnym, które odziedziczył wnioskodawca po ojcu wspólnie z matką w okresie od 8.07.1966 r. do 30.12.1966 r. nie decyduje o wykazaniu wymaganego 25 letniego stażu ubezpieczeniowego rolnego.

Wnioskodawca jest osobą urodzoną (...) zgodnie z przepisem art. 20 ust. 1 powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do okresów warunkujących nabycie rolniczej emerytury zalicza się okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 – 1990; prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.; od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi. Odnośnie tych ostatnich okresów, przepis art. 20 ust. 3 ustawy stanowi, iż nie uwzględnia się tych okresów w stosunku do osób urodzonych po 31.12.1948 r. Nie ma więc podstaw do uzupełnienia stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy, ur. (...) r.

Zarzuty podniesione w apelacji nie odnoszą się do mających w sprawie zastosowanie przepisów, a wnioskodawca skupia się na fakcie przyznania mu emerytury na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy, kiedy to sam nie podał pełnych danych.

W świetle powyższego decyzja organu rentowego, w przedmiocie odmowy prawa do emerytury jest zgodna z prawem, a apelacja wnioskodawcy jako niezasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

SSA Barbara Staśkiewicz SSA Maria Pietkun SSA Ireneusz Lejczak

R.S.